

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, vasárnap, február 20

Tizenegyedik évfolyam.

KOLOZSVÁR, 1881. febr. 19.

II.

A telepítés üsdöktől fogva az államalkotás és a földbirtok védelmezővé tételének legbiztosabb és leghálásabb módja volt, s mindig az áttelepített ember anyagtól függött a betelepített vidék előhaladása. A legrégebbi telepítvény, a mire emlékeznek, a phöniciáké volt, a kik Északafrikában ügyességükkel olyan kereskedelmi telepeket létesítettek, a melyeket ott sem azelőtt, sem azután nem léteztek. A görögök Kis-Ázsiában, Sziciliában és Alsó-Itáliában, Alexandriában szintén telepítvényeket létesítettek, műveltséget és új életet vité magukkal parlagon heverő földterületek számára. A rómaiak katonai coloniák által üzték nagyban a telepítést, s csak az erdélyi részeken is magas fokú cultura nyomait hagyták maguk után.

A középkorban az iparáról és kereskedelméről annyira híressé vált Hansa-városok szintén telepítvények útján létesültek és telepítvények útján népesedtek meg Island szigete.

Mindezeknél azonban, mennyivel hatalmasabb példája a telepítvénynek Amerika, mely tisztán telepítvényekből létesült, s ma már kezdi iparban, kereskedelemben messze túlhaladni az Ó-Világot.

Csak azért sorolók fele példákat, hogy rátereljük olvasóink figyelmét a telepítések roppant horderejére, s azon óriási sikerre, melyet földbirtok felett rendelkez, s különben is szegény államok egy kis lelkiismeretes utánjárassal ez úton maguk javára fordíthatnak.

Hogy a magyarországi telepítés még ma is vagy bármikor sikerüljön, az egészen attól függ, hogy miféle kedvezmények adnak a telepítvényeseknek, s nem képzelünk olyan szegényebb sorsú külföldi iparost, a kinek a magyar állam saját kára nélkül ne nyújthatna annyi kedvezményt, hogy hazát cseréljen. De ha kedvezményeikről egyáltalán szólnak, akkor megkellend válogatni az embert, a kinek adatnak, s mindennek felett oly egyénekre kellene kiterjesztenie a kedvezményeket, a kik vagy valamely új iparágat tudnának meghonosítani, vagy a meglevőt tökéletesíteni, vagy a földmívelésre nézve valamely okszerűbb rendszerhez értenek.

S e tekintetben mi nem is akarunk a többi hírlapok módjára csak a levegő-

A KELET TÁRCZÁJA.

IDEGEN TANÍTÓ.

(Vége.)

Mi magyarok, kivált ma, a midőn annyi és oly méltatlan támadásoknak van Deák Ferencz nagy alkotása kitéve, sokat, igen sokat tanulhatunk Forster-Arnold Florence könyvéből. Megtanulhatjuk belőle, mily nagy arányokban folyt a küzdelem, melynek győzelmét ma sokan oly kicsinylőleg ítélnek meg; az önmérséklet és az igazság győzelmébe vetett hit mekkora mértéke kívántatott ahhoz, hogy a vezért a végcsüggedés el ne fogja; mikől függött a munka sikere s a külföld irányunkban legjobb akarati itélői is minő balszerencsékkel tekinték küzdőnknek még akkor is, a midőn pedig a jog sziklájára vala az a talapzat, melyen Deák Ferencz állott.

A kockázat mai szóhősei, ha tudnak tanulni a tényekből, sokat tanulhatnak ez idegen tanító könyvéből.

S végül, izelítől, álljon itt pár lapocskae tanulságos könyvből, a Restauratio szakaszának első fejezetében.

„Mikor Deák — mondja szerző — utolsó kihallgatása után a fejedelemtől Pestre visszaérkezett, mikor felolvastatott a híres leirat, melyben a császár kinyilvánította elhatározását a magyar alkotmányt visszaállítani és a czélra felhív magyar miniszteriumot kinevezni, — a nagy polgár érezte, hogy feladata gyakorlati tekintetben be van fejezve; s ugyanazon előszeretettel a politika néhez munkáját végezni s másokra hagyni az

be lödözni, hanem concret példákat sorolunk fel.

Az államnak az erdélyi részeken rendkívüli kiterjedésű birtokai vannak, s ezek között a hunyadmegyei erdősegekben, Topánfalván, és Tordán üresen álló kényelmes lakó helyiségekkel, melyek más czélra, mint telepítésre egyáltalán nem is használhatók. Ezen kívül Görényben, s a gyalui havasokban bőven kinálkoznak betelepíthető területek. Az erdélyi részeken helyzete minden irányban arra utal, hogy ide iparosok telepíttessenek, ezt követeli az állambirtokok feldése is.

Meg vagyunk róla győződve, hogy az államnak nem kerülne nagy fáradságába Csehországból szegény köcsiszló iparosokat kecségetni be s például Topánfalván még szállással is ellátni őket. Ott ugyan a románok között nem csinálnának Szláviát, de a közeli és távolabbi vidékek gyönyörű közeiből, a tordamegyei főnséges ágatokból ing-kézeltő gombokat s becses apróságokat csiszolnának egy nálunk teljesen ismeretlen iparágat honosítva meg. Ugyan e képen lehetne benépesíteni a tordai sósfürdőknél az állami épületeket a változás kedvéért akár szászországi serpentinfaragókkal, vagy olaszországi alabastromfaragókkal, a kik csészéket, levélnyomatokat, vázakat s különböző díszítményeket faragának a szindi fejtér és tarka alabástromból, a torcozói ágatokból esetleg távolabbról hozatva az anyagot, — a mi egyébiránt külföldön egyáltalán nem ritkaság — Vargyasról, vagy Alsó Rákospól szerezve be a terpentint vagy Korondról a gyönyörű forrás-követ (Sprudelstein).

A gyalui havasokban, Görényben, Hunyadmegyében a faiparnak volna megbecsülhetetlen telepe. Csehországi skatulkészítők, schweiczi, berchtesgadeneri faragók, szászországi gyermekjátékkészítők szerfelett előnyösen volnának a vidékeken elhelyezhetők, s mindnyájan új iparágakat hoznának magukkal az új hazába, Franciaországból a szövészetre, csontfaragásra, Angliából a vasiparra lehetne megnyerni szintén ily módon derék munkásokat.

Ily módon és ily értelemben volna valódi értéke a betelepítéseknek, s az erdélyi részeken nincs is más módja a telepítésnek, mivel az állam művelhető földet alig adhat nekik.

Nem értjük mi azt ezen telepítések alatt, hogy csehekét, németeket ezerével

eredmények feltüntetését, a mi oly jellemző volt magatartására nézve a húsz év előtti reformküzdelemben, most is szívesen visszatér volna ismét a magánélet homályába. De konfitársai szolgálatai elismerésében nem akartak hallgatagok maradni akként, mint Deák hazája iránti odaadásában. Mit lehetne tenni a nemzet halála tanúsítása végett a szeretett és tisztelt vezér Deák Ferencz, a nép nagya iránt, a kinek a kibékülés főképen volt köszönhető? A király maga tanácsot kért gróf Andrássytól e tárgyban, de a miniszterelnök konfitársát jobban ismerte, semhogy kézzelfogható jutalom ajánlatát merte volna kockáztatni, és válasza a királyi felszólításra nem volt bátorító. „Felséged rendelkezésére állnak kincsek, rang és méltóságok; minden másért Felséged sokat tehet, de Deákért semmit.” Rendjeleket, vagy kintüntetéseket adományozni a nagy polgárnak szintén nem jöhetett kérdésbe; akár a Szent-Gellért begyét díszítik fel rendjellel. Még a király és királyné gyémántok közé foglalt arczképét is visszautasította bűnséges aliatvalójok; a Deák és „fejedelmek közti viszonyának nem volt drága ajándékok bizonyosságára szüksége, és bizonyára meg lehetett bocsátani a független hazafinak, ha bűnségsége azon elűkélés alakját öltötte magára, hogy életében kezdetétől végeig soha sem nyersen legesekélyebb személyes előnyt is közszolgálati folytán. A magyar országgyűlés kísérelte Deák Ferenczet azon egyhangú indítvánnyal megtisztelni, hogy azon férfi, ki minden másnál inkább tette lehetségessé a koronázást, nádor nem léteben maga tegeye a koronát a föltek király fejére, sem volt sikeresebb. Deák rögtön visszautasította a felajánlott tiszteletet s mikor barátai másodsorú kérték tőle, tapasztaltatták, hogy nem jó uton járnak, mert a vezér haragos arcz-

szállitsunk a hazába, midőn amugy is eléggé megvagyunk áldva ilyenmő jóbarátokkal, de az erdélyi részeken egyáltalán nem is gondolhatni ily mérvű telepítvényekre, miután azoknak legelső feltétele a nagy kiterjedésű és jó termő föld. Nálunk a telepítés csak kisebb családcsoportokra terjedhetne ki, inkább csak a czélből, hogy a vidék lássa és tanulja meg tőlük, hogy a falu határán heverő kődarabokat az erdőn termő fát, hogy és mire lehet ugy feldolgozni, hogy szegény ember gazdaggá és boldoggá lehessen általa.

A kir. leiratot, mely szerint a kolozsvári egyetem a „Ferencz József egyetem” nevével ruháztatik fel, budapesti lapok után mi is közöltük. E kir. leirat szövege mind ő Felsége czímzése, mind az aláírásban oly kifejezéseket tartalmaz, melyek ellenkeznek közjogunkkal. Az O. E. most hiteles forrásból közli, hogy a kir. leiratnak nyilvánosságra jutott szövege nem felel meg az eredeti javaslatnak, mely ő Felsége által alá sincs még írva.

A Háromszék-Barczasági vicinális vasut.

(Folytatás.)

Valamely birtok vásárlóképessége négyzetes arányban emelkedik, szállítóképességet és a közlekedés jutányossága az áruzákkal árait is nagy területekre szabályozni fogja, és a javított közlekedés által beállott változás végül állandóan gyarapítja a termelést, arányban a vásári viszonyok változása által beállott kereslet emelkedésével. A közlekedés javulásának közvetlen kifolyása első sorban a föld járadék emelkedése leend, a mi a vasutak mentén lakóknak közvetlenül javára leend, és mely körülmény nem eléggé kiszámíthatólag előnyös, különösen azon birtokosok- és községek nézve, kik 4 egész 6 kilométernyi távolságban laknak valamely határvonaltól.

A termelés- és eladásnak lehetővé vált kiterjedése, annak magának alakulására szintén igen nagyfontossággal bír, és a közlekedés modern ujtása nélkül, a gazdaság főrugói, u. m. tüke, pénz, hitel stb. csak igen szűk határok közé maradnának szorítva. És így a szállítási költségek csökkenése vagyis a javak forgalmának holt terhe egyenértékű egy megfelelő élő és használható munkaerő kíméléssel más egyéb célokra.

A tsalágos számú igavonó marhákra, melyek tartatnak és rosszul tápláltatnak, felette csekély figyelem fordítatik.

Csehországban esik:

kifejezéssel és élesen határozott szavakban ismételte a visszautasítást, s azt sürgette, hogy a feladatot a miniszterelnök gróf Andrássy teljesítse. Deák szívesen hozott számos áldozatot és sokat tett hazájáért, de volt egy, a mire soha sem bírta magát reá szánni s ez az volt: mindennapi életének csendes visszavonultságából a nyilvános diadal fényébe kilépni, nemzeti tisztelet központjakép szerepelni s ha csak egy napra is a szemlélők szemléltjévé lenni. Soha sem volt kevésbé kezelhető néphős.

A koronázás napján Deák Ferencz sehol sem volt látható. A jól végezte munkáját, hogy egyelőre legalább nem volt szükség befolysására nehézségeket elhárítani a király és nemzete közt; nem logikai érvek, történeti iratokra való száraz hivatkozás által behízonnyítani a Habsburg fejedelem és magyar alattvalói közt törvényesen fennálló kapcsolatot. A tömegek, melyek azon emlékezetes június 8-iki napon Buda szabad királyi városának utcáit elépték, őszinte lelkesedéssel törvényes fejedelmők iránt tanúsították, hogy Magyarországon a törvény tisztelete semmiképen sem csökkentette a bűség hévét.

Az örvény, mely 1867 Magyarországot 1849 Magyarországtól elválasztotta, valóban szélesnek látszott; pedig oly drámai gyorsasággal követték egymást a kétségbeesés, a remény és diadal a 18 év alatt, hogy a főszereplők végiglen ugyanazon maradtak. A nemzedék, a mely hazája legsúlyosabb szerencsétlenségeinek szemtanúja volt, a mely hallotta az ifjú honvéd költő szenvedélyes felszólításait s harszó énekeit, még élt és résztvev a nemzeti örömben a magyar szabadság teljes visszaállítása fölött, s a sokat szenvedett nemzet és az osztrák elnyomók közötti őszinte kibékülés felett. A császár, Mai számunkhoz fél iv hirdető melléklet van csatolva.

Hirdetési díjak.

Egy négyeszőg centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket főlvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt-Straßenbaur Nr. 2. (Eckhaas der Wollzeile 38.) Haasenstein et Vogler (Wallischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein et Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapeston Szerzőtér 3. sz.

Ügyviteli cölhkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

körtőlbelől 44-03 holdra 1 pár marha, 71.46 " 1 " igás ló, 5.5 " 1 " tehén.

Erdélyország területén esik:

körtőlbelől 30. holdra 1 pár marha, 59.93 " 1 " igás ló, 11.21 " 1 " tetén.

Csehországban egészen 25.83 holdra esik egy pár igavonó marha, Erdélyben 19.99, és legtöbb megyében 11.76 holdra.

Egészben véve tehát körtőlbelül 40,000 pár igásmarha felette sok, míg ellenben a tehének végletlen kis számmal vannak, a mi természetesen csak most bir jelentőséggel, minthogy a tehén vaj, hus, stb. kivétel könnyítve van.

Jelenleg a kisebb mezőgazdák épen a kiterjesztő gazdálkodási irány folytán nem voszik számításba terményeik szállításának költségeit, ennélfogva ők határozottan ellenségei is a vasutaknak, minthogy annak hasznát nem látják át, igás marhákat, melyeket igen rosszul táplálva, felesleges számban tartanak, majdnem költség nélkül használják ugy saját termeléstük, valamint idegen áruk szállítására és minthogy a még fennálló háromfordulós rendszer a mezőgazdának nem szab elő egy szabályos szakadatlan munkásságot, ennélfogva természetes, hogy az idő értéke ez ideig még számításba nem vonatik, s tulajdonképen még számításba sem jöhet.

A kisebb mezőgazdáknak — fájdalom, iparosainknak is, — évszázadok óta szokása a vásárra utazni, ott alkuszni és árulni, hogy csak azon árt érjék el, a melyet elértek volna akkor is, ha a vevő házukban kereste volna tel, de ez már így van szokásban, és csak akkor lehet másként, ha a javított közlekedés ellenállhatatlan lefolyását tapasztalni fogják, az adás-vevés helyben fog megtörténni stb. ha a szállítás a vasuton fog eszközöltetni.

Az első rangú vasutak nem voltak alkalmasak a mezőgazdaságnak azon lényeges, sőt igen fontos lendület adni, azaz, hogy a vevőt a termelő ajtaja elé hozzák, az állomások sok helyt igen távol vannak a tulajdonképeni termelő területektől, a kocsi-utak az ország belsejében általában a legrosszabb és rendetlen, tervszerűtlen állapotban vannak, a mezőgazdaság belterjesen legkivált képtelen volt ez ideig fejlődni, és így a vasutak befolyása ugyan elég hosszú, de azért mégis aránylag igen csekély térré szorítkozik, és azon területek, melyeknek a modern közlekedés ezen eszközét nélkülözniök kelle, nemzetgazdaságilag még inkább tönkre jutottak.

Postamesterek, fuvarosok és utszéli korcsárosok avagy bérlek kezdettől fogva ellenségei voltak a vasutaknak, ez igen természetes, azonban ilyen személyes érdekeknek nem lehet fontosságot tulajdonítani, hanem azon vidéknek nemzetgazdasági fejlődését kell szükségkép szem előtt tartani, a melyet valamely vasut átszel.

a kit magyar fővárosában a nép mint törvényes és alkotmányos királyát üdvözölte, ugyanaz volt, a ki a trónon ült, mikor a bécsi angol követ bizalmasan tudatta kormányával, hogy Ausztria soha sem fog Magyarországi régi alkotmányának visszaállításába egyezni. A hű alattvalók közt, a kik a koronázás napján a fejedelemtől tisztelegtek, számosan voltak, a kiknek neve egyszer az elítéltek lajstromán szerepelt, és a kik együtt felelhetők volna gróf Andrássyval, mikor a császár kegyesen kérdezte a miniszterelnöktől: „Hol volt, hogy oly régen láttam? „Felséged száműzetésében.”

Pusztán a külső tüntetést tekintve, ritkán volt szemléltető hatásosabb látvány, mint a minőt 1867 azon derült június napján a nemzeti lobogók valaha tiltott színeiben pompázó Budapesti utcái felmutattak, a mint a magyar viselet változatos fényében díszlő főrendek és egyháziak hosszú menete Ferencz József császár királyt, a ki most először viselte István szent koronáját, a budai templomból a pesti koronázási dombra kísérté, a hol fehérménjén a dombra vágatva Árpád jogszerű utódja kardját az ég négy tája felé kinyújtotta, jólét annak, hogy bármely részről támadjon is az ország ellensége, a magyar király hazáját megvédeni kész.

De azok előtt, a kik visszaköszöntek 18 éven át a baljóslatu napra, mikor a polgárháború előestéjén ugyanezen Ferencz József, a ki most nemzetének odaadó hódolatát fogadta, a hű magyar országgyűlés utolsó feliratára szándékanak nyers kijelentésével felett, hogy a megzavart tartomány minden forrongását fegyverrel fogja leküzdni, — azok előtt, a kik visszaemlékezhettek a háború, elnyomás és néma tehetetlen nyomorúság keserő tapasztalataira, melyekre hazájuk azóta kárhóztatva volt, — a kik

Azt mondják, hogy a kisebb mezőgazda a vasut által kereszténnek egy részét elveszti, mert azon fuvarok, melyeket jelenleg igásaival végez, akkor elesnek, erre feleljük, hogy ezen fuvaroknak szükségkép el is kell esniök, mivel épen ezen költségelhalmozást, a melyet a holt teher szállítása okoz, a fogyasztó viseli, a nélkül, hogy a termelőnek ebből valami haszon jutna vagy valamely más nemzetgazdasági előny háramlana belőle.

Ha azonban a mezőgazdaság és baromtenyésztés belterjesebb irányban fog haladni, kevesbül az igásbarmok száma és gyarapodni fognak hasznos állataink, és ez utóbbiak gondozása és utánjárása annyi időt fog igényelni, hogy a jelenleg haszon nélküli fuvarok magoktól elesnek.

(Folyt. köv.)

A románok kilátásai.

Az „Observatoriu” szükségesnek tartja a Kossuth-pártiakkal közlekedő foglalkozni, s azért közli Kossuth Lajosnak 1849. július 16-dikán Szegeden kelt Bem tábornokhoz intézett levelét, melyben a többek közt a következő passzus is előfordul: „Balescu és Boliaeu oláhországi emigráns urak ajánlatot tettek egy oláh legio alakítása végett. Én a telt ajánlatot elvben elfogadtam s a részletekre nézve őket a tábornok urhoz utasítottam; ajánlom őket. A dolog nagyon fontos. Azon esetben, midőn Oláhországba kellene bevonulni, (a mit én nagyon óhajtanék) a kérdéselt zászlóalj képezné az előcsapatot. Az eredmény kiszámíthatatlan lenne. Midőn a dolog oda érik, hogy Oláhországba kell menni, fogadja kérem ez urakat pár nappal azelőtt bizalmasan, hogy előkészíthessék a talajt, s ott mint barátokat fogadjassanak. Azt hiszem szükséges lesz a proklamációban kimondani, hogy mi, mint a törökök és oláhok barátai jövünk, hogy szabadítsuk őket az orosz járom alól.”

Kossuth — írja az Observat. — ajánlotta Bemnek, miszerint a székelyföldön át nyomuljon Moldovába s ott adjon dolgot az orosz hadseregnek, mely még 1848-ban elfoglalta mindkét román országot. Kossuth írja Bemnek, miszerint használja fel Balescut és Boliacut, hogy egy román zászlóaljat alakítsanak, melyet legelől az orosz ágyuk szája elé állíts; ideát is ad egy meghatározott proklamatióra, mely szerint az, az oláh néphez legyen intézve.

Mondjon bárki a mit akar, de a történelem ismétli magát, csak az emberek haladnak el mellette, a mint elhaladnak némely régi kőfal mellett, melyhez a szem hozzá van már szokva.

Oláhországban most ujjolag két részről becsátottak ki proklamatiót. Az oroszpartiak Jassyban az oroszok iránti szeretet folytán közel ál-

életük aggodalommal követték az utolsó hat év reményeit és csalódásait és Magyarország lassu, de türelmes előnyomulását ősi és soha nem feledett jogainak visszaszerzésére, — mindezek előtt a június 8-iki szertartás több volt a pusztá megtelepítő látványosságnál. Hiszen a különös jelvények, a pompás kiltűségeik alatt, a melyek inkább az aranyposztós mező díszekéseihez, mint a XIX. század józan szokásaihoz látszóttak illoknak, egy nemzet szívének dobbanása volt érezhető, és a méltóságos és mesterséges szertartás minden részlete mélyebb értelemmel volt felruházva azok előtt, a kiknek elméjében a mult történet hagyományai oly bensőség voltak egybeszőve a jelen politikájának eseményeivel, hogy nemcsak régészeti érdekekkel, hanem tényleges gyakorlati fontossággal bíróknak mutatkoztak. Nem gyakori dolog e prózái korban, hogy a nemzeti élet és élettel legmélyebb valósságai igaz kifejezést oly festői alakban nyerjenek, mint Magyarország királyi koronázási napján, s csak ritkán szemléltethetünk oly eszményi összhangot egy állami szertartás pompájában, a külső fénye és a résztvevő szereplők őszinte benső érzelmei között.

Ajánljuk e könyvet a nagy Deák Ferencz igaz tisztelőinek s még inkább rövidlátó kicsinylőnek figyelmébe.

E-n.

Néhány emlékeztető esemény leírása 1848—1861-ig.

(Az „Observatoriu” után: Móricz István.)

(Folytatás.)

A sok úttól folytán, fojem őt helyen volt betörve. Egyik pisztolyát mellemnek szegerte s el is lőtte, de egy Winkler nevű városi gár-

lanak az elővadásához, mint elővadás a viasz a tűzben, s hogy szeretetüket az egész világ előtt bizonyítsák, ismert organumokat „Democratia nationala“ (lucus a non lucendo) újból életre hívták. Bukarestben, a „Juna drepta“ úgy találja, hogy a román nemzetre s a román államra nézve a világban nem létezik melegebb protekció s varázslóbb rokonszev, mint az ausztriai s a magyar. Mind e kedvességért, a román államtól, semmiféle áldozatot nem kívánnak, semmit, a mi pénzbe, vagy hadi költségbe kerülne, csak egy nagyon kis dolgot, egy csekélységet: hogy hunyha be szemel, s ne lássa az osztrák-magyarországiakban levő román elem megsemmisítését. A többi aztán csak a Bismarck dolga, hogy a szerepeket hogyan osztja ki az osztrákok, magyarok és románok közt úgy, hogy Németország s a német nemzet az országok új felosztása alkalmával a lehető legjobban jöjjének ki.

Egyébként a Pétervári cabinet feltétele se megvételendő. Azt mondják, ti oláhok ne beszéljétek sokat egy oláh birodalomról. Minthogy a bulgárok szlovák, s az összes szlovákoknak egy közös nyelvet kell elfogadni, t. i. az orosznyelvet, ne vesztogessétek, a drága napokat, nyelvekkel, hanem tanuljátok meg az orosz nyelvet. A másik feltétel, a mit kitzitunk, szintén könnyű. Egész erőnkkel segíthetünk, hogy Dobrudzsát megszerezzétek, s hogy ezáltal Konstantinápolyhoz közelebb jöjjetek. Onnan Dobrudzsából, nagyon könnyen segítségükre jöhetek, hogy Konstantinápolyt véglegesen elfoglaljuk s a bizánti birodalmat restauráljuk, a Romanof családból való dinastiával. Ezért mi orosz beszállunk, felajánljuk nektek Erdélyt, egyik metropolya részére a patriarcha címet, és maga kegyünköt.

Jó feltételek így az egyik, mint a másik részről, egyik Jassyban, másik Bukarestben formulázva; de lássuk már most mit mondanak nálunk a Kossuth-pártiak. Azok feltételeik még könnyebbek: A román nép, úgy a mint van, segítsen nekik, hogy egyszerre két nagy hatalmasságot az Oroszt és Osztrákokat verjék meg, hogy Lengyelországot restaurálják s aztán együtt egy állam-szövetséget alkossanak, a mint magától értetődik, Budapest székhellyel.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése

— Február 18-án.

A játékkártyák helyegilletékéről szóló javaslatra vonatkozó p. u. biz. jelentés tárgyalatott.

Hegedűs Sándor előadó indokolja a pénzügyi bizottság álláspontját, a melylyel a javaslatot elfogadásra ajánlja.

Mocsáry Lajos a tárgyalatban megint egy új adomelést lát, a mi mellett lehet jól hangzó okokat felhozni, de hogy annak az előadó által hangoztatott erkölcsi hatás lenne, szólna hiszi, mert ezután is épen annyit fognak kártyázni.

Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter kijelenti, hogy a Mocsáry aggodalmait alulagósa, s a ház nagy többsége elfogadta a javaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapján.

A 25. §-nál (a törvény végrehajtásáról) Hegedűs előadó — tekintve a ház által a napokban elfogadott kanclizál, módosítványt ad be, a mely szerint a § így volna szövegezendő: „Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminiszter, belügy- és igazságügyminiszter, Horvát-Szlavonországokban a pénzügyminiszter, ki o-

distá kezét felvívén, a golyó tülemnél haladott el. Szerencsém volt a huszárokkal; kettő épen nálam levén beszállásolva, ezek megvédték. Elvittek a városbázához. Ott egy oszlophoz akartak kötni, mint a rügtönbírószék alkalmával szokás, hogy halála is itéljenek, de megérkezett Makoldi és Lészai s rá kiáltottak azokra, a kik meg akartak kötni: „Mit csinálnak gazemberek? becsássák, hogy menjen egy szobába, hiszen ez nem Urbán, hanem az oláh esperes.“ Bevonultam egy szobába s őrt állítottak mellém. Elküldték Penigsdorf orvost, ki lenyírta hajamat s beöltöztette fejemet, hol be volt hasítva. Október 21-én este a bizottmány, Groisz-al az élen azon szobába jött, ahol bezárva voltam. Ekkor Groisz magyarul, nyers hangon, e szavakat intézte hozzám: „Mondjon igazat, mivel Urbán egy egész hétig magánál ebédelt esperest ur, az ur szakácsa bevallotta.“ Én eleven lélekben keseredve, haragosan azt feleltem, hogy ha a szakácsot hívják tanúnak, először kérdezzék meg Leményi püspököt, a ki épen egy héttel ezelőtt jött Pestről, mert én csak tegnap érkeztem vissza esperesi kitételtem látogatásából. Ezzel elhallgattattam őket. Ugyanazon perczben a külvárosiak (magyar, közép s királyutcai dühös magyarok) meghallván, hogy Urbánt elfogták, megrohanták a városbázát, kiabálva: „Adjátok ki Urbánt, hogy vágjuk össze s öljük meg-lándzsáinkkal.“ Eleget mondták az örök, hogy nem Urbán, hanem az oláh esperest, de ő kiált: „Adjátok ki őt is, hogy vágjuk össze.“ E közben egy század katonát állítottak fel a városbáz kapujánál, hogy a bemenetelt megakadályozzák.

Október 21-től azon hó 25-ig fogva tartottak egy szobában, a melyen keresztül haladtak a városiak, a kiknek t. i. dolguk volt a rendör-

ekintetben Horvát-Szlavon-Dalmátországban jával egyetértőleg jár el, bizatik meg.“

Madarász József ellene szól annak, hogy minden kisebb jelentőségű törvényről oda tétessék; „egyetértőleg Horvát-Szlavonországok bánjával jár el.“ Hátha ez országok kormánya nem akar egyetértőleg eljárni?

Tiszta Kálmán miniszterelnök: T. ház! (Halljuk! Arra nézve, a minek emelgetése szó-kasba kezd jönni, hogy a mostani kormány alatt a magyar közjog rovására engedmények adatnak a horvátoknak, lesz alkalmuk bővebben nyilatkozni akkor, a mikor a most legközelebb kiküldött regnikoláris küldöttség jeleztesét fogja a ház tárgyalni. Ezuttal csak annak kijelentésére szorítkozik, hogy azon ügyekben, melyekben itt jogosultsággal bírnak, a horvát képviselők szavazatai ép oly jogosak, mint bármely képviselő másfelől, hogy 1876. óta a házban igen sok nehéz kérdés volt vita alatt, de egysem volt olyan, a melynél a mostani kormány csak a horvát képviselők szavazatával nyert volna többséget. (Élénk helyeslés.)

A ház a Hegedűs módosítványát elfogadta s a részletes tárgyalás véget ért.

Következik a belgiummal a közönséges bűntettesek kiadatása iránt szerződés bevizsgálásáról szóló javaslatra vonatkozó bizottsági jelentés tárgyalása.

Vécsey Tamás előadó — Minél könnyebb a gyors- és futár vonatok acceleráló sebessége mellett a gonosztervűeknek a külföldre való menekülése, annál szükségesebb oly szerződések kötése, melyek által a közönséges szűkevények követelése biztosítottatik. A tárgyalás alá vet kiadási szerződés bűntető igazságszolgáltatásunk érdekeit előmozdítja, s a mellett biztosítja a magyarnyelv diplomáciai jogosultságát a német és francia szöveg mellett is. Ajánlja a javaslatot elfogadásra. (Helyeslés.)

Ezután Irányi Dániel, Pauler miniszter, Pulszky Ágost, és az előadó szó-laltak fel, mire a javaslat általánosságban és részleteiben elfogadtatott.

Ezzel az ülés 1 órákor véget ért.

Átnézete a kolozsvári bányagazgatóság

vezetése alatt az 1874—1880-ik évi időszakban a bánya- és kohóiparvezetési és más kezelési ágaknál előforduló nevezetesebb üzemi és kezelési mozzanatoknak.

(Folytatás.)

3.) A verespataki-erőltaltárna a kettős ezélya lévén; közgazdasági és pénzügyi, az előbbi el lett érve anyiban, hogy már eddig is a magán felsőbb bányáknak érezhető hasznos szolgálatait teljesített, az utóbbi azonban évek során át érvényre nem emelkedhetett. Miután a kincstár ezen vállalatba 1850-ik évtől kezdve résznél beruházásokra, résznél pénzügyi hiányok fedeztetése előjegyzés szerint 1.006.472 forintot fedeztetett be, csak is az utóbbi években sikerült, a már állandóvá vált évi veszteségeknek a bánya termelő képességének emelése által elejét venni, és tartósabb jövedelmességének utat nyitni.

Ezen kedvezőbb lendülethez az 1874—1880-ik évi időszakban két nevezetes tényező járult u. m. a középérczeknek külön választása és a zuzérczekből elkülönített feldolgozása, és a Katroncza tömzsnek az áltárna szintje alatti feltárása. A múlt 1879-ik évben 1 mmásza feldolgozott középércznek teljes tértéke 5 ft igazgatónál. Beteg lévén, egy divánon fektetvén. — Egyesek sajátálkotak felettem, azt mondván „szegény“, mások lepöktek, ezt hangoztatva: „akasztófára való.“ Egyik szolgának 1 ftot adva, október 22-én elküldtem a püspökhöz, hogy adják elő állapotomat, kérve, miszerint írjon érettem Groisz polgármesternek, hogy becsásson szabadon, vagy rendeljen számomra más szobát. Mondják, miként a püspök állapotomról értesülvén, elaját. A püspök irt Groisznak, s ez vasárnap, október 23-án reggel szobámba jött, s mondá: „Irt a püspök, hogy vagy adjak utat, vagy rendeljek más szobát. Nem bánom, eleresztem; de mihelyt innen eltávozik, főbe fogják ütni; más szobát nem adhatok, mivel mindenik el van foglalva.“

Igy maradtam a fogdában szeredán délig. Ekkor az egész bizottmány, Groisz-al s gr. Miksa János-al az élen, megérkezett s ezt mondták: „Készüljen, hogy vigyük báz.“

Haza vittek, t. i. a püspök lakására. Itt Groisz montegetni kezdte magát: „Megbecsásson méltóságod, hogy esperesiével ez történt; az ok az, hogy a városi nép nem ismerte.“

Ekkor a püspök nagyon elkeseredve, könnyes szemmel s reszkette válaszolá: „Én uraim! Pestről azért jöttem le, hogy menjek haza Balázsfalvára; de levelet kaptam, mely életemet fenyegeti épen uraságokért, azt hozván fel, hogy a magyarokkal tartok, s így itt maradtam Kolozsvárt, remélve, hogy itt meg lesz mentve életem; de látom, hogy itten még nagyobb veszedelemnek vagyok kitéve. Faj a lelkem, hogy most itten guny és életveszély környezzen azokért, kik miatt fenyegetve van életem, saját népem által. Elmegyek Balázsfalvára az enyémek közé, mert a világ el fog ütni, látva, mi

52 kr. volt, míg a zuzércznek 50 kr. Ezen összehasonlításból az előny a középérczeknek elkülönített feldolgozásából könnyen átlátható.

Az 1879-ik évi zárszámla szerint a tiszta fölösleg 7279 ft volt, és f. é. november hó végéig amannak emelkedését kerék számban 25.000 forinttal lehet kiszámítani.

A bánya termelő képességének és jövedelmességének ily javulása mellett a kérdéses időszakban kiváló tekintet fordítottatott arra, hogy a jövedelmesség tartós legyen, és lehetőleg fokozódjék is. E célból az áltárna Czárina terület felől déli irányban egy vágat folytonos munkában áll; a Zeusz vágatban a mangán tömzs feltárása, mely a felsőbb szinteken kiválólag nemes volt, közl van a megoldáshoz, végtül a Katroncza tömzs az orlat áltárnaának ezen leg-nemesebb érzetelére, az áltárna szintje alatt 22 méternyi mélyre tártatott fel, két akna lemélyítése és azoknak vízemelő gépekkel való felszerelése által.

Mindezen költséges előmunkálatokra, egy kísérleti zuzda felépítésére, és sok egyéb javításokra a lefolyt időszakban 44 705 forint fordítatott.

Ezen irányban haladva, biztosan remélni lehet, hogy a verespataki erőltaltárna a jövőben minden jövedelmességi feltűnőbb ingadozás ellen biztosítva lesz.

4.) Az offénbányai bányáról kevés a mondani való. Miután a váratlan szerencse tárnán az István tömzs feltárása nem sikerült, a kincstári bányaművelésnek Offenbányán a kohó beszüntetésével minden jelentősége elenyészett. A nemesebb érzet telepek rég kimerülvén, a szegényebb bányatermőnyeknek értéke a szállítási költségeket Zalathnára beváltás végett nem fedezhette.

A józan okosság és a kincstár érdeke követelte, hogy itten minden további bányászati kísérlettel végték szakítsassék.

A közelebbi három év folyamában különféle hulladékok imitt-amott összegyűjtettek és a zuzdán való feldolgozása után némi nyereséggel a zalathnai kohónál beváltattak.

(Folyt. köv.)

A MAROS-LUDAS-BESZTERCEI helyi érdekű vasut ISMERTETÉSE.

Közre adja: BÓNIS ISTVÁN kolozsmegyei főjegyző, a maros-ludas-besztercei helyi érdekű vasut-társulat az idő szerinti jegyzője.

(Folytatás.)

Horovitz Sámuel, ki az apabida-szászrégeni államuton évek során át a kavicsszállítást az államtól vállalatba vette, s ki e mellett Kolozsmegye mezőügyi utvonalaín is szállító volt, nemkülönben az ország legtöbb vidékén a kavicsszállítást az államtól vállalatban tartotta, vállalkozói minőségében figyelmét kiterjesztette Beszterce és vidéke, a Mezőség és Maros-Ludas és vidéke viszonyainak tanulmányezésára. E tanulmányozás folytán reá jött arra, hogy

a) Beszterce és Naszód városok vidékének úterdeiben rejlő gazdag erőforrása, csak a

történeti velem írt Kolozsvárt. — Erre Groisz felkiáltott: „Nem engedjék méltóságos ur! inkább őriztetni ide egy század katonát teszlük.“ — A püspök pedig válaszolá: „Még csak ezt kellene, hogy velük tegyék; akkor azt mondaná a világ, hogy fogva tartanak.“

A környékben levő falvakból még az nap behozták az embereket, a magyar alkotmányra eskütt teendő. A konvencióni bizottmány délután eljött a püspökhöz s kérte, miszerint monjen a városbázához s mondja meg ez embereknek s beszélje őket reá, hogy éljenek békében, csendesen, s ne támadják meg ellenségesen egyik a másikat, t. i. a magyarokat stb. A püspök magával vitte a bizottmányt, valamint engemet is, ki beuzott, de beküldött fejfel voltam. Midőn a sorfalt képzett nép között elhaladtam, a magyarok kiáltották: „Éljen az esperes.“

A püspök az erkélyről, az összegyűjtött néphez, következőleg szólott: Fiam, nem tudom miért s kinek üzenzése következtében nyargaltak ki Naszódra Urbánhoz kétféltű sasokért; azt se tudom, hogy Urbán ki rendeletére osztja e sasokat. Eddigél, ha ő felsége a császár, a kit a magyarok királynak hívnak, az országnak parancsot adott ki, ezt a kormányzókhoz küldötte; a kormányzók közölte ezt velünk püspökökkel, mi pedig tudtul adtuk nektek fiam stb. Ezek után oktatta őket, hogy a hatóságoknak engedelmeskedjenek, legyenek mindnyájan békében, egyik a másikat ne gyilkolja, ne károsítsa, s ne menjenek többé Urbánhoz sasokért stb. stb.

(Folyt. köv.)

faban teljesen szükségkődő Mezőségben találhat állandó és jó piacra, s a Mezőség egészen ezen vidékre van utalva; Beszterce város kifejlett lisztipara Deesen már versenytársra akad, míg a Mezőség meghódításra vár s e mellett hivatal van ezen vasut-vonal által az aradi műalmok termékét az erdélyi paiczról leszorítani; Beszterce vidékének híres lentermelése kapcsolatban egy felállítandó szövő-gyárral csak a Mezőségben találhatja legközelebb s legbiztosabb piacra; a besztercei nagykereskedők tüzettket csak a Mezőségben és a Mezőség által terjesztetik ki; a Beszterce vidékén kiaknázhatatlan mennyiségben előforduló kő- és kavics-mennyiség csak a Mezőségben lenne értékesíthető.

b) A Mezőség nélkülözvén minden közlekedési eszközt és anyagot s egyedül a szállításra az előállított gabona értékének általában 15—20 igen gyakran 40—50 százalékát fizetvén reá: mulhatatlanul igényel egy könnyű és gyors közlekedési eszközt; e mellett gazdag talaja bőmennyiségű gabonát képes előállítani! szarvasmarha, juh, disznó állománya számos, a mi élénk forgalmat idézhet elő; még ki nem fejlett mezőgazdasága ha belterjessé tétetik, a jelenleg előállított gabonamennyiséget megkétszerezetheti; a bortermelés — bárha arra a legal. kalmasabb talajjal bír — még csak igen csekély mérvben gyakoroltatik, a mi kifejlőve, szintén jelentékeny forgalmi eszközt fog képezni; egy könnyű közlekedési eszköz, az építkezésnek lendületet fog adni s a fa-, kő-, fedőcserep-, tégl-, zsindely-, deszka-szállításnak a Mezőségben mind nagyobb terjedelmet fog adni és lehetségesse fogja tenni az állami és megyei utak kiépítését, a minek közvetlen hatása az egyesek vagyonosodására, az adóképeség fokozódására és a földbirtok értékének növekedésére. elvitat-hatatlanul bizonyos.

c) Maros-Ludas már is a Mezőség kikötőjének nevezhető: de mivé fejlődhetnék, ha a mezőügyi gabona, a mely a besztercei, tekei és sz. régi piaczokról Maros-Vásárhelyre s innét a magyar keleti vasuton Maros-Ludas-on átfutva, a világpiaczra szállítatik — első sorban mind Maros-Ludasra üzenlenek, honnan aztán megtalál-ná további utját, ha egyszer ott már megállapodott. A maros-ludasi állomás forgalma, mely a jelenlegi közlekedési viszonyok közt a Mezőségtől most alig terjed ki 10 □ mértföldnyire, eléggé igazolja e feltevést.

E tekintetekből indultak ki Horovitz Sámuel és gr. Schweinitz Gyula, — ki Erdélynek birtok-, helyi és forgalmi viszonyait különös tanulmánya tárgyává tette s mint ilyen, méltó elismerésnek is örvend — midőn egy Maros-Ludas és Beszterce között kiépítendő helyi érdekű vasut előmunkálataira a m. kir. közmunka és közlekedéstudgyi miniszter urtól engedélyt kértek. engedély 1642—880. Az szám alatt meg is adatott.

Az engedély megadatván: abba fáradoztak, hogy a kiviteltel nézve az érdekelte törvényhatóságok közreműködését kinyerjék. Tervök az eddig épített vasutak tervétől egészen eltérő volt; ők a közvetlen érdekeltek hozzájárulását tüzték ki célul, hogy igma pálya az érdekeltek tulajdon maradjon s ne pedig egy idegen consortium, a mely csak nyereszkezni akarván, a szállítási tarifát a maximumra emelvén fel: talán kétségesse lehetné azon nemzetgazdasáztalig kedvező hatást, melyet ezen vasutvonal hivatal van megteremteti.

Érintkezésbe tették tehát magukat az érdekelte törvényhatóságokkal. A törvényhatóságok: Torda Aranyos, Kolozs és Beszterce-Naszód-

A LÁMPAGYÚJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Tizennegyedik fejezet.

A kilátások kezdenek derülni.

(Folytatás.)

Trudka thea-kenyérkéek süttésével foglalkozott, miben meglehetősen ügyességet sajátított el. Épen az élelskamrából lépett ki, kezében kis szilke-lisztel, midőn Villi a szobaajtón belépett. A mozdulat, melylyel fővegét egy székre dobta, s egész modora, a mint az asztal felé közeledett, elárulták Trudkának azonnal az újabb vereséget, mit a szegény fiúnak a sorstól azenvednie kellett. Oly nagyon szokatlan dolog volt az Villinél, hogy belépjen a szobába, s még csak ne is szóljon, hogy ifjú szép fejét a gond terhe alatt meghajlani, rugalmas ifjú alakját szomorúságtól lesújtva lássa az ember, hogy Trudka azonnal felismerte rajta, hogy erélye hanyatlóban van. A lányka letette kezéből a szilket, s halk léptekkel közeledett felé; kezét vállára téve, nyugtalanodva tekintett kis barátja arcába. Trudka résztvevő érintése, s tekintete elviselhetlennek tetszett Villi előtt. Fejét lehajtotta az asztalra, s méjj sohajok törték elő az ajkáról, melyek mindenike Trudka szívét fájdalommal töltötte el. Ő is sirt nagyon gyakran, ez egészen természetes dolognak tűnt fel előtte, de Villit, a mindig nevető, boldog könnyű

megyék és Beszterce sz. kir. város közönsége egész lelkesültséggel karolták fel az eszmét; kebelüköl az eszme létesítésére bizottságokat küldöttek ki.

E közben megalkottatott az 1880. évi XXXI. t. cz. a helyi érdekű vasutakról. A kiküldött bizottságoknak tehát már meg volt az alap munkálkodásukhoz. A három törvényhatóság kiküldött bizottságai az együtett működés tekintetéből egy bizottsággá alakultak s kebelüköl egy központi létesítő bizottságot küldöttek ki. Elfogadták a kezdeményező tervét s ők is az érdekeltek hozzájárulását kívánták megnyerni. És ez sikerült is. A törvényhatóságok által 16,500 ft-nyi segély lett már eddig felajánlva, a mi 5°/₁₀₀-al számítva 330,000 ft-tökének felel meg, ezenkívül nemes áldozatkészséggel fellett ajánlva 26,500 kezű napszám, a mi 50 krral számítva 13,250 ft-tökét képvisel, — 14,200 igás napszám, a mi 2 évtől 50 krral számítva 35, 500 ft-tökének felel meg, — 6 hold őserdő, a mi holdját 200 forinttal számítva 1200 ft-ot és a Beszterce város által felajánlott 6 hold pályaudvarnak való hely holdját 150 ft-tal számítva 900 ft-tökének felel meg s így a biztosított összeg ma már 380,850 ft-tökének felel meg. E biztosítás összegnek a n. m. kir. m. közmunka és közlekedéstudgyi miniszter ur által már legnagyobb részben jóváhagyattak.

E közben a pálya műszaki felvétele Kolozsmegye anyagi hozzájárulásával eszközöltetett.

Horovitz Sámuel engedményesnek sikerült e célra megnyernie az alapos szakképzettségről általánosan ismert Hercező Ödön urat, a magyar államvasutak keleti vonala főmérnökét. A műszaki munkálatok eredménye — a mint alább látni fogjuk — a legnagyobb sikerű igéri. A hivatalos adatok alapján összeszerkesztett jövedelmességi kimutatás pedig nem remélt kedvező eredményt tüntet elő, a mint erre alább ismét ki fogunk terjeszkedni.

A létesítő bizottság a szükséges előmunkálatokat az alapszabályokkal együtt elkészítvén: rövid tíz hó alatt 106 kilométernyi pálya minden műszaki munkálata, rajzok, költség-számítás stb. és az alapszabályok elkészítettettek s csak ezen központi létesítő bizottság áldozatkész és tevékeny közreműködésének, melyet mintegy 6—7 gyűlésében kifejtett, lehet köszönni azt, hogy az előmunkálatok annyira haladtak, hogy folyó évi február hó 5-én a pálya által érintett vidékek érdekelt birókosainak tömeges hozzájárulásával és általános lelkesültség között a m. ludas-besztercei helyi érdekű vasutársaság megalkult.

És most áttérünk a pálya műszaki ismertetésére.

A 106 kilométernyi pálya a magyar államvasutak: M-Ludas állomásától elágazólag vonul északi irányban Beszterce felé, mindentűtt völgyben marad, egyedül a Budatelte és Keesed közötti vízvalasztónál hagyja el a völgyet, hol 5-5 kilométer hosszan emelkedést s ugyanolyan hosszúságban esést mutat, a Mezőséget épen derékban szeli át és képessé teszi ezen vidéket az aránylag legolcsóbb és legegyszerűbb építési anyagok s iparüzemek beszerzésére. E vonalirány annál fontosabb, mivel a mellékvölgyek főbb utjai mind ezen vonalirány felé szöttek.

A vonal Maros-Ludasnál a Marost és Szeretfalvánál a Sajót metszi át, jelentékenyebb műépítkezésre egyebütt szükség nem fordul elő s általában a legkedvezőbb talajviszonyokkal bír. A Mezőségen előforduló nagy tavak sinesenek befolyással ezen vonalra, a mennyiben a vonal

vérű Villit, még soha életében nem látta sirni. Nem is gondolta, hogy képes lenne erre. Felnézett csendesen a székarjára, átfogta kis kezeivel a fiú nyakát, s nyájasan felébe sugta.

— Villi, én épen semmit sem törődök azzal, hogy ezt a helyet nem nyertem el, nem is hiszem, hogy valami jó állomás volna.

— Magam sem hiszem, felelt Villi, fejét felemelve, de most mit tegyek? nem bírok alkalmazáshoz jutni, s itthon sem illehet ily semmittevésben.

— De hisz szívesen látunk itthon tégedet, mondá Trudka.

— Mindenesetre nagyon kedves az otthon. Mindig örültem, ha haza jöhöttem, midőn még Bray urnál voltam, s valamit szerezhettem, s gondolhattam, hogy itt mindenki szívesen lát.

— Most is szívesen lát itt téged mindenki Villi.

De nem oly szívesen, mint akkor, válaszolt Villi, meglehetősen türelmetlenül. Anyám mindig úgy néz reám, mintha várná, hogy jelentsem, hogy ismét tudok valamit szerezni, s nagyatyám pedig, azt hiszem soha sem gondolta rólam, hogy valami sokat érök és most, midőn már elkezdtem valamiben segélyökre lehetni, egyszerre minden kilátást elviszték erre.

— De hisz ennek nem te vagy az oka Villi. Nem rajtad állott, hogy Bray urat életben megtartsd. Nem hiszem, hogy mr. Cooper szemrehányást tehetne neked azért, hogy e perczben foglalkozás nélkül vagy.

mindentől azok mellett vonul el, a nélkül, hogy azokat át kellene szelnie.

A talaj fiatal harmadkori rétegből áll, mely nagyobb részben márgás-agyag. Az előforduló kőzetek közül csak a m-szengyeli és k-sármási határban előforduló trachyt-tuffa és a kecsedi határban előforduló pala alkalmas építési célokra, míg a Beszterce vidékén előforduló trachyt-nemek kitérő építkezési anyagot szolgáltatnak.

A vonal által közvetve vagy közvetlenül (7 kilométernyi érdekeltégi távolságot véve alapul) 93 község van érdeelve.

Tervezve van 13 állomás és 3 kitérő.

Fő állomások: Maros-Ludas csatlakozó állomás; Maros-Ludas helység állomás; Kis-Sármás és Beszterce.

Állomások: M-Záh, Méhes, Báld, Czég-Budatelke, Szentmihálytelke, S.-Szent-György, Lekenze, Kerlés és Szeretfalva.

Kitérők: Szengyel, Tóhát és Besenyő.

A megyei és vicinális utak, a hol csak lehetséges volt, a pálya közléire felhasználhattak.

A nagy hidak felől, — az átereszek a helyi viszonyoknak megfelelő anyagból vannak tervezve.

A felépítvény a magyar államvasutak II. od. rangú vasutainak megfelelően van tervezve.

A költségek összesen kilométerenként 15,635 frtot, vagyis összesen 4.808,167 frt 49 kr. tesznek ki, miből az alépítvényre 367,806 frt 34 kr., épületek és gépészeti felszerelésre 143,661 frt 65 kr és a járművekre 128,000 frt esik.

Ezen költségcsatát alapján bele érve az első év üzleti kiadásait is, az egész építési tőke 2,000,000 frtban állapított meg, minek kétötöd része elsőbbségi kötvénnyel; egyötöd része elsőbbségi részvényvel és kétötöd része törzsrészvényvel fog fedeztetni.

(Folyt. köv.)

BELFÖLD.

Udvarhelymegye közéletéből.

Gazdasági egyesület létesítése. — Házipar egyesület választmányi ülése. — Közigazgatási bizottság. — Népművelési egyesület gyűléseik.

(Vége.)

3. A tanfelügyelő 22 iskolát látogatott meg január hónapban. Több helyen előmenetelt észlelt, hol fogyasztások mutatkoztak, a szűkséges intézkedéseket megtette. — Megjegyezzük, hogy Sándor Mózes tanfelügyelő ritka tapintatossággal párosult buzgalommal fejt ki hivatalos működésében a minnek örvendő eredményei látszanak is csaknem mindentől a megye területén. — Figyelmet keltett jelenben azon indítványa, hogy mintán Udvarhely város népessége — a jelen népszámlálás szerint 5012 lelket számlál, találtsák meg egy polgári iskola létesítésére a szűkséges lépéseket megtenni. — Kérdés, vajon ily buzgalommal fogja-e fel a saját szellemi örökét.

4. A hagyatéki ügyek ellátásáról jelentés szerint, a homoródi járásban ellátott minden ilyen ügy, a székhely-kereszturiban azért van 66 hátralék, mert ezekben a telekkönyvi másolatok nem küldettek meg. A sz.-udvarhelyi járásban is

— Nem tesz szemrehányást, igaz, de ha az én helyemben lennél Trudka, te is csak úgy éreznéd magad, mint én, mikor látnád őt esténként karszékekben ülni, s méjjeiket sohajtani és úgy nézni rád, mintha azt akarná mondani: „Te éretted sohajtok“.

Azt hiszi mindig e világ csak szerencsétlenség hona, s őt nem is sok szerencse érte meg, s azt hiszi, velem is csak úgy teszem.

— Én pedig azt hiszem, te még jó szerencsét fogsz még tenni, szölt Trudka. Meg vagyok győződve, hogy gazdaggá leszel, s akkor mennyire el fog bámulni az öreg.

— Oh! Trudka, te jó gyermek vagy, s hiszed, hogy képes vagyok még valamire.

Ha valaha gazdaggá lennék, ígérem, hogy megosztom veled vagyonomat.

De, tette hozzá kétkedő hangon, az nem oly könnyen megy. Eddig azt hittem, hogy mikor ennyi idős leszek, mint most, sok pénzt fogok már keresni, de látom, nehezen jut az ember ahhoz.

E szavaknál készült a fiú ismét lehajtani fejét az asztalra, s átengedni magát sötét gondolatainak. De Trudka megragadta kezét:

— Villi, szölt hévvel, ne is gondolj most erre. Az embernek mindig vannak gondjai, de sikertől is aztán legyőzni a sors csapását. Hátla a jövő héten még az előbbinél is jobb állomáshoz jutsz és akkor milyen boldogok leszünk mindnyájan.

(Folyt. köv.)

mig 33 ellátott, csak kettő maradt hátralékban.

5 A királyi adófelügyelő jelentése szerint az 1880-ik év végéről adóhátralék volt 59,978 frt. Ehez számítva a jelen évnegyed 59,844 frt hátralékát, s levonva a januárban befizetett múlt évi 8535 frtot, marad mégis hátralék 110,010 frt. — A folyó év január havi befizetés 2713 frttal kevesebb az 1880 évi január havi befizetésénél, a mi főképp a forgalombeli akadályoknak tulajdonítható. — Összesen nyolcz községben volt állami adóvégrehajtó alkalmazva.

Ugyanezen nap főispán ő méltósága elnöklése alatt összeült másodfoku bíróság az erdei kihágások ügyekben több ügyet láttatott el, valamint az árva- és gyámhatósági ügyekben eljáró küldöttség is.

Az Udvarhelymegyei Népművelési egyesület f. hó 13-án délután az alispán elnöklése alatt tartotta meg közgyűlését. Egyike ez azon egyleteknek melyek az örök emléktű Bárd Eötvös József magasztos eszméinek voltak szűleményei s melyet a megyében főispán Dániel Gábor ő méltósága közbenjárása is ügybuzgalma létesített volt s mely egyesület telelté meg lehetőségek erőben sok akkor született társait. Jelenben az alapszabályok értelmében tisztújítás tartott, tiszteltbeli elnök újból főispán Mts. Dániel Gábor ur lett. Rendes elnök Sándor Mózes tanfelügyelő, alelnökök: Szakács Mózes ev. ref. és Kovács Antal rom. kath. tanárok. Titkár: Pálfi Károly, jegyzők: Daróczy János rom. kath. tanár és Soó Károly tiszteltbeli aljegyző, pénztárnok: Hlatki Miklós főreál-tanodai tanár.

(Engedelmet kérek az ipsilonokról)

Az egyesület vagyona takarékpénztárilag kezelve 1351 frt, kötvényeken 800 frt, pénztári készlet 132 frt, kamat hátralék 184 frt. Nem valami bámulságos nagy összeg biz ez, de tekintve az ilyen egyleteknél megszokott pártolási közönyt, elég arra, hogy ez is valamikor elérje azon pontot, hol az ügyön segíteni tettel is tudjon.

Jóköznyóságának már is jelét adta, midőn az udvarhelyi kisdudoróda részére 30 frt, a realiskola előkészítő osztálya 10, rom kath iskola előkészítő osztálya számára 10 forint segélyt irányzott elő. Így a református leánynevelde harmadik tanítónő állomásának alapjára is 15 frtot. Felekezeti és községi népiszkolának 8 térképet, az 5 földrészlől harmat és a Sándorfalvi iskolának egy számoló gépet.

Ezek után a közgyűlés még csekély keblti ügyek elintézése után eloszlott, azon jó reményt vive magával, hogy ez egyesület ügyeit ismét biztos kezekben tette le.

Th.

Sopron, 1881. febr.

(Bohóc-estély. Himlő. Színház. Polgármester választás és politika.)

Sopronban nincs már álarozos bál, hanem e helyett dívatban van egy bohókás mulatság, a melyet a dalogylet minden évben fényes sikerrel szokott megtartani. Ez az ugynevezett „paraszt-bál.“ Ebben mindenkinek jelmezben kell részt vennie s a férfiak közül azok, a kik jelmez nélkül jelennek meg, jelvényt kénytelenek vásárolni és ezzel pótolják a hiányt.

E bálban aztán szabad moneta van a tréfának, babár az álaroz hiányzik is, sőt maga a rendező dalogylet jár jó példával elől, a mennyiben sok boldogságot gondolt és korezzitál „vissza a közönség mulattatására.

Most e bálban a Casino ritka szép nagy termében a közönség közé egyszerre csak belakodtak a „vad zulus“. Sivítottak, földhöz verték magukat, táncoltak, vityak hosszú szuronyokkal és a mi a legnevezetesebb volt, tökéletes zulus voltak.

Majd megjelent Leokadia k. a. ez egy circusi tánczosné és ugrált, szökölt fel s alá a levegőben, keresztül rontott a papírmecszel bevont a bronzosokon és a tévedés teljes lett volna, ha véletlenül az eltakart bajusz egyik előbukkanó vége el nem árulja a tánczosnő „férfiasságát“. Persze volt aztán nevetés. Egy csoda-orvos is osztogatta jótékony szereit. A nőknek sugva tanácsolt. Ime ebben nyilvánul a doctorok titkoszeritése! Volt sorulzás és a ki legtöbbet remélt, az nem nyert semmit s a ki nem hitt a szerencsében, azt megtérítette a sors által oda ítélt nyereséggel.

A soproni németek büszkéik erre a mulatságra. Mi nem irigylőjük tőlük és azért emlékezünk meg róla, mivel az ilyen mulatság ritkaság.

Szóval: vigan éljük világunkat.

Igaz ugyan, hogy a himlő itt sokaknak gyászt borított a farsangjára, azonban azért Tersichoré istenasszonyunk megmaradtak a tisztelői.

Színházunk sok évezetet nyújtana, ha ma, gyár színészek hirdének abban az ígét. Mig így hiába jelennek meg a bécsi kecseljes Zampa kisasszonyok, mert a többi színészek gyarlósága mellett hasztalan küzdenek a dícsőiséért.

A polgármesteri és főkapitányi állomásokra élénken vetekednek. Legtöbb kilátása van azonban a polgármesterségre Glózer József helyettes polgármesternek.

Jelenhetjük, hogy itt a politika ez idő szerint nem sok zajt idéz elő. Nem készülnek

küzdelemre a pártok. Lehet, hogy majd hirtelen tör ki a zivatar. No Trefort az ellenpárt esetleges zivatarától nem félhet.

Azzal végezzük sorainkat, hogy társadalmi életünkben van elég változatosság. A kedélytől csillámlik mindenütt. Most úgy mutatják, hogy „nem ismerjük a politikát.“

Ki tudja, mit rejt a hamu alatt lappangó parázs!?

Áigner Ferencz.

A „KELET“ magántáviratai.

Belgrád, febr. 18. Sermed effendi a török követ ma a fejedelemségnél és minisztereknél búcsú látogatását tette. Váratlan és gyors visszahívása, minthogy általánosan kedvelt egyéniség volt, nagy feltűnést keltett. Azt mondják, hogy ez az angol követ Mr. Gould intrigája.

Bécs, febr. 18. A „Pol. Corr.“ felhívja a figyelmet Mr. Challerne-Lacournak Londonban mondott toasztjára, melynek vezéreszméje az volt, hogy Franciaország a legbékésebb intenciókkal van eltelve. Toasztját így végezte: „Nincs hazafi, nincs nyilvános állásu ember Franciaországban, a kinek háborus gondolatai volnának.“ A szónok benső viszonyánál fogva Gambettához e kijelentést nagy fontosságúnak jelzik.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. febr. 19.

Helyi hírek.

— **Nemzeti színház.** Tegnap a Cornevillei harangok, Planquette élénk zenéjű operettje került színpadra. A tenor partitelt Batekné énekelte s kivált az első felvonás románzában (szállj ifjú stb.) és a harmadik felvonás kerinájában tetszett. Pálmay Ilka Serpolettje az a minden ízében kedves, ügyes s minden összehasonlítást kizáró alakítás volt, melyet tőle e szerepben már megszoktunk. — Pajor Ágnesnek Germain szerepe igen nehéz. Nem bírja.

— **Színház hírek.** T. Párkas Irma jutalomjátéka f. hó 24-én estűtűtűn Fortis Leó „Fejedelmi bíbor és színpadi babér“ című drámája került színpadra. — Színházunk legközelebbi újdonsága „A Saint lyri kisasszonyok“ Dumas Sándor 5 felvonásos vígjátéka a napokban fog előadni. — Zilahy Imrét, ki közlebről vendégszerepelt, a művészetség szerződött. Kapcsolatban megemlíthetjük, hogy színházunk jelenlegi tagjai egy-kettő kivételével jövőre is mind szerződöttve vannak, új tagokul eddigell csak Érczi, Zilahy és ügyelőnek Nádor helyett Kürösi Ferencz eddigi ügyelő ettek szerződöttve. Reméljük azonban, hogy a művészetség ezzel még nem tekinteli teljesnek a társulatot s ha már okvetlenül akar operettet is tartani, énekesek és énekesnőkről is gondoskodni fog.

— **Hymen.** Péterfi Dénes helybeli unit. pap és tanár folyó hó 17-én eljegyezte Gyaluból a kedves Péchy Kata k. a. t.

— **Az élehetetlenségig** ellankadt „Ellenzék“, melyen az aszkór föltreismerhetetlen jellel mind jószóbb mérvben kezdenek mutatkozni, közlebről két hatalmas koholmányal akarta bebizonyítani, hogy ő is a világon van. Az egyik a kolozvári egyetem alapító levele volt, melyben összevont szemöldezőkkel a magyar hazát fenyegető közjogi visszaéléseket fedeztet fel. Most meg kistül, hogy az egész okmány merő koholmány. A második Tisza Kálmán nagyváradi képviselő jelöltségéről szól, s erre a „Nagyváradi“ írja a következőket: „A kolozvári Ellen-zék február 16-iki számában Budapestről kelteve a következők föliratot bocsájtotta világgá: „Tisza Kálmán nem fogadta el a képviselőiséget Nagy-Váradon. A nagyváradi szabadelvű párt nem bízva a miniszterelnök egyszerű ígéretében, írásbeli kötelező nyilatkozatot kívánt tőle az íránt, hogy Nagy-Várad az ő megválasztása esetén kir. táblát kap. Tisza e feltételt nem fogadta el s így a nagyváradi szabadelvű párt most más jelölt után néz.“ — A t. kolléga ezen táviratot bizonyosan csak a szenáció kedvéért nyomatta ujnyi vastagságú betűkkel, — mit az meg is érdemelt volna — ha igaz volna! Tanácsoljuk t. kollégáknak, hogy budapesti tudósítójának ezen táviratért járó költségét ne térítse meg, a mennyiben az az első betűtől az utolsóig — koholmány. Tény az, hogy pártunk minden egyes tagja egy szívet-lélekkel Tisza Kálmánt, városunk szülöttét öhajja a jövő országgyűlésen Nagyváradi város képviselőjéül, — tény az is, hogy pártunk keblében városunk nagynevelő fiának képviselőjelöltsége mély gyököret vert, de az is tény, hogy mai napig ő annak elfogadására fel sem kérétt, ergo a miniszterelnök ur a jelöltség elvagy elem fogadásáról nem is nyilatkozhatott. Azt azonban kinyilatkoztatathatjuk, hogy a párt annak idején küldöttségileg fogja Tisza Kálmánt a képviselőjelöltség elfogadására felkérni. Ámbár a fentebbiek után az idezett távirat minden további alátámasztása

még is kénytelenek vagyunk azon insinacciozt mintha a nagyváradi szabadelvű párt a miniszter utól egyáltalában, valamint szöbeli vagy pláne írásbeli (!) ígéretet kívánt volna, vagy kívánni szándékoznék is, határozottan visszautasítani. Az igazság érdekében elvárjuk a t. kollégától és minden ellenzéki lapfőúrnoktól, melyek netalán ezen kobolt hírt világgá bocsájtották, hogy azt a fentebbiek értelmében demantálják.

— **A kolozvári zene-conservatorium** február 20-án, vasárnap, az intézet saját helyiségében a (városi vigadóban) házi hangversenyt tart a következők műsorral: 1. Niels Gade, Regeli scta, előadja az intézet női és férfi kara. 2. Herfurth, Andante con variationi, gordon-solo, előadja: Sandtner Ignác. 3. Pésca A. Zongora-négyes (2-ik), előadja: Sachers Vilmos (zongora), Farkas János (hegedű), Burg Ernő (viola) János László (cello.) 4. Dancla, Faust-ábránd, hegedűn előadja: Peiello Róbert. 5. Mendelssohn, Bucs az erdőből, előadja az intézet női és férfi kara. Kezdete d. e. 11 órákor.

— **A „Julia“** román olvasó-egyesület jávára az egyetemünkön hallgató román ifjúság febr. 24-én a vigadó teremében táncszal össze kötött hangversenyt rendez. A színtel alatt 12 ifjú román nemzeti öltönyben a Calusierii és Batut a nevt — mint a meghívó mondja — „historiai“ táncokat fogja bemutatni. Meghívók már szétküldtek. Személyjegy ára 1 frt 50 kr.

— **Négy jó madár** állt tegnap törvény-székünk végtárgyaló bizottsága előtt: Mamolszki Kálmán, Simon György, Simon József és Jónás Elek. Ismeretes csirkefogók, kik fiatal korukhoz képest már elég dolgot adtak rendőrségünknek. Legutóbb beállottak rongyszédőknek, de a nélkül, hogy a szemétdombok prózái tartalmát kuttatták volna, mert az lassu és háládatlan mesterség, hanem egy csöndes éje leple alatt bemásztak Weisz Izsa helybeli kereskedőnek a külvárosban levő raktárhelyiségébe és az ott már csomagoltan nagy mennyiségben elhelyezve volt rongyból négy tele zsákok elcsíptek s legott el is adták potomáron egy helybeli rongykereskedőnek. A törvényszék Simon Györgyöt egy évi, a többi vádlottakat 6—6 havi börtönrre ítélte. Három évi bivatavesztés és ugyanannyi időre a politikai jogok elvesztését is kimondta a törvény értelmében. A végtárgyalást vezette Pintye, bírák voltak Fehdenfeld, Horváth, közváltó dr. Biró.

— **A helybeli** iparos ifjak önképző és betegsegélyző egyesletében holnap délután tartandó felolvasásra ismételtén felhívjuk az érdeklődők figyelmét. Mint már jelezteik Boros György a helybeli unitárius főtanoda tanára fog „Az angol iparosokról“ felolvasást tartani. E helyen megemlíthetjük, hogy a felolvasó tanár ur neve elé korábbi közleményünkben tévedésből tétett a dr. elnevezés. — A felolvasások rendezésére kiküldött hármass bizottság.

— **Öngyilkosság.** Lozsárdi Pál, ki az apahidi malomban molnár-mester volt, tegnap este a malomkerekek közé vetette magát. Összetörve találták meg a szerencsétlent a habok között.

Hazai hírek

— **Rudolf trónörökös** keleti utazásáról a következőket írják Alexandriából. A trónörökös elfogadta az alkirály által följajánlott szolgálatokat Egyiptomba való tartózkodása idejére. A trónörökös eddigi föltevések szerint e hó 14 vagy 15-én reggel érkezik Alexandriába. Itt másnap reggelig yachta fedelén marad, s csak ezután megy a városba, hol egy napot tölt. Ez alkalommal meglátogatja a Pompejus-oszlopokat, valamint Ras-et-Tin királyi kastélyt. A trónörökös itt fog ebédelni s délután külön vonaton Kairóba megy. Kairóban a királyfi mintegy 10 napig fog időzni s ez alatt egy város, mint környékét mectekintti.

— **Simor János** bibornok herceggprimás kif a vereskereszt orsz. segélyző-egyeslet nemrég bizottsági elnökévé választott, Esztergomban saját költségén kaszárnyszerűt nagy épületet vásárolt, és azt beteg vagy sebesült katonák számára mint kórházat fogja legközelebb berendeztetni. A herceggprimás emó intézkedése újabb bizonyíték a derék főpap nemeslelkűségének.

— **Zichy Mihály** Budapest előkelő köreiben mindentől a legnagyobb tisztelet tárgya. Nehány nap előtt — mint a „Pesti Napló írja — gr. Zichy Géza vendége volt a művész, tanítványa miss Maryél és leányával Zsófiával. Jelen volt Liszt Ferencz is és legifjabb gr. Teleki Sándor. A mit a zongora király valóban ritkán tesz meg, attól most e mulatság alkalmával nem idegenkedett. — Lélt a hangszerele és játszott, a hallgató társaság nagy gyönyörűségre. Később Juhász Aladár négy kézre is előadott néhány darabot. Zichy Mihály, kinek az egyház férfiai közül sokan nem felejtetik el, hogy képeim nem feledkezik meg rólnk: hosszasan társalgott Liszt Ferenczcel s bemutatta leányát Zsófiát is, a ki jelenleg a [magyar] zeneakadémia nagytehetségtű növendéke s [nemcsak] a Liszt bensőbb tanítványai egyike lesz. A mit Zichy Mihály sehol sem hagyogol el, a párizsi magyar egyeslet elnöki tisztét, azt Budapestben való rövid tartózkodása alatt sem téveszti szem elől. A napokban ama három szép okmányt küldték meg neki aláírás végett, melyekben a

párizsi magyar egyeslet köszönetet mond Szombathelyi hűlgyeinek, kik a zászló pompás szalagját himezték. Az okmányt dusan ékített keret szegélyzi s a magyar és francia zászló képe látható, valamint a francia közfársaság monogramja: „P. F.“ és a magyar ezimor. Zichy M. Jókai Mórt is meglátogatta s hosszabb ideig tartózkodott nála.

— **Hymen.** Gyertyó-ujfalvi kereskedő — mint onnan tudósítanak — Kocsis Sándor ur f. hó 21-én tartja menyegzőjét Gy.-alfalvi Kiss Fanni k. a. Kiss Gergely ur kedves leányával. — Gy. Szt.-Miklósi ifj. Áved Kristóf ur folyó 27-én vezeti őraltárhoz Temesváry Katalin kisasszonyt.

— **A riket szeretünk.** Az is terhes, ha valakit olyan igen szeretnek, mint a mi szénszeinket. A budapesti nemz. színház tagjai például nem telhetnek semmit, hogy azt a szertelen és érdekeltség nélkül fogva, melylyel irántunk viselkedik a közönség, ne hozná nyilvánosságra a sajtó. A „Pesti Hírlap“ most például összeszámítja, hogy mennyivel bírnak a nemz. színház tagjai. A nemzeti színház személyzetében — ugymond — kétségkívül Perotti a leggazdagabb. Van neki Trieszt mellett és a Traunseonél egy egy gyönyörű nyaralója a hozzátartozó telkekkel. Továbbá Trieszt környékén egy nagy kaméliás kertje, mely körülbelől 10,000 frtot jövedelmez neki évenként. Ugyanott nagy és mintaszertű tyukenyésztése és Budapestén a nyulakéba egy 3 emeletes háza. Felek Miklósnak van gyönygytyuketázaiban egy háza, Leányfalván pedig nyaralója és több szőlője. Közeginek három háza van, és pedig Budapestén, Uj-Pesten és Kőszegen. Ödly Lehelnek a János utczában szép nyaralója van. Nádaynak a Kinizsitutáiban háza. Szigeti Józsefnek a Svábhegyen szép villája. Campilli balletmesternek Uj-Pesten háza van. — A női tagok közül egyedül Helvey Laurának van birtoka, mely leányfalvai gyönyörű villájából és nagy szőlőkertjéből áll. Milyen volt ehé képest a hajdan, melyből Szigeti bácsi oly kedélyes epizódokat szokott elbeszél. Mikor pl. uttörő műtvezeinknek kukoricakásánál egyéb ennivaló-luk sem volt; ebből aztán annyira torkig lettek, hogy a maradékok dühösen a falhoz vagdosták. Másnap azonban már — kukoricakásajuk se volt. Mit tettek hát? Levakarták a falról azt, a mit előtte való nap hozzávagdaltak, s azt ették meg. Hjab! a régi jó idők.

— **Csepregy Ferencz** siremlékét vasárnap 20-án d. u. 3 órákor fogják ünnepélyesen leleplezni a keresepeti temetőben. A sír a főbejáratához és a feltgyelőkhöz közel esik.

Szerk. izenetek. Csik-Szereda. Az irtt ügyben sziveskedjék rendes levelezőnközhöz fordulni. Hly természetű kérdésben bevérandónak látjuk az ő tudósítását. **Tölgyesre.** Kötelességet teljesített, midőn e helyen kinyilatkoztatjuk, hogy lapunk „294-ik számában, több telepitvényes“ aldirással megjelent közleményét nem Káldéból Vidor Kőrgyörgy ur írta. E ciklertől Káldéból ur tehát móltatlannul támadtatott meg. Szolgájljon tudomásul azoknak, a kik ez irányában szerkesztőségünket kérdezősködésekkel keresték meg.

KÖZGAZDASÁG.

Az Anker élet- és járadékbiztosító társaságnál 1881. január hónap benyújtott összesen 455 bevallás 932,248 frt biztosítandó összeggel, és pedig 298 bevallás 604,894 forinttal halálesetre, és 157 bevallás 327,324 forinttal életesetre.

Kiállítva lőn 258 kötvény 449,602 frttal halálesetre és 150 kötvény 302,026 frttal életesetre; összesen tehát 408 kötvény 751,628 frttal. A havi bevétel volt 130,719 frt haláleseti díj, és 160,198 frt betételekben, összesen: 290,917 forint. Halálesetekért kifizetett 62,427 frt.

A társaság működése kezdetétől fogva halálesetekért kifizetett 9,888,553 frt és az 1871. —81-ik túlélesi társulás (Associatio) eredménye 15,702,990 frt volt.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL. *)

Süket voltam, — írja lapunk egyik olvasója — még pedig oly süket, hogy már al hallottam valamit. Bajomat sok orvossal közöltem, de egyben sem találtam azt az energiát, mely a patiens kigyógyítását szenvedély és ambíció sugallta feladatává teszi, míg végre Hindy Árpád ur, az „Ellenőr“ igen tisztelt szerkesztője Lichtenberg Kornél filorvost ajánlotta. Fialat ember. Nem rég tért haza Bécsből, hol segéd volt a legkittünbőb filorvosok mellett, s telve van energiával. A fül labyrinth-jai tárvák előtte; éles szemé felismeri a bajt, ügyessége és engedhetlen buzgalma eltávolítja, ha csak lehet. Én hallásomat tökéletesen visszanyertem, az azt hiszem nagy szolgálatot tesztek mindazon fülhajos embertársamnak, ki eddig egy derék és jeles filorvosnak hiányt érzé. Dr. Lichtenberg Kornél, Budapestén lakik Béla-utca 4. szám alatt.

*) E rovat alatt megjelenő cikkekért csupán sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget Szerk.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLY.

